

J E L E N K O R.

24. szám

Pest, szerda martzius 25kén

1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (orsz. ülések Pozsonyban; kinevezések Magyar- és Erdélyországban; Zemplényi új követ; magy. tud. társasági jelentés; Papp Imre †; carrousel). Ausztria (kat. tisztváltások). Anglia (parlamentari vitatások martz. 3-7én; Brougham beszéde és Shiel indítványa; hírek Antiquabul). Franciaország (új ministerium; kamarai viták; St. Sylvain pü-re 's egyveleg). Spanyolország (Valdes; Torenó bálja; proc. kamarai munkálatok, és hír Lissabonbul). Német- és Törökország.

MAGYAR ÉS ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban martz. 17ikén kerületi ülés után mind a' két táblánál országos ülés tartatott; F. hónap 9ikén születése, 19ikén pedig névnapja levén a' főherceg-Nádornak, ő Főnségének a' fő RR. nevében gr. Cziráky országbíró szokott remek diákságu beszédben tolmácsolá az üdvözlést és szerencse-kívánatokat; — a' KK. és RR. táblájánál pedig köz értelmet reménylt a' m. kir. személynök kijelenteni, midőn javaslatba hozá, hogy a' KK. és RR. magok részökrül is díszes küldöttség által jelentsék ki Nádor ő Főnségének hálás érzettel vegyes szives ohajtásikat. Javaslata közörvendetü helybenhagyásra talált 's a' nyomban kinevezett küldöttség azonban által is ment a' fő RRhöz. Németh esztergami kánonok 's k. táb. főpap, mint a' küldöttség szónoka ékes magyar beszéddel üdvözlé Országunk szeretett Nádorát. Megemlíté: hogy magas helyzete kizár ugyan mindent, mit a' közönséges életben jutalomnak szoktak nevezni, de van még is egy, melly hozzája méltó 's melly minden egyéb jutalomnak becsét fölülmulja, 's ez a' közjóra öszintén törekvő akarathól származó öntudat, 's az ebbül eredő belső lelki megnyugvás 's minden magyar kebel hálája. Kivánta erre a' szónok, hogy ő hgsége ezen jutalom örömeiben sokáig részesülve éljen. — A' főherceg-Nádor kedvesen vevé a' KK. és RR. szives érzelmeinek kijelentését, kinyilatkoztatván hogy a' hazának benne helyezettett bizodalomban és annak javára szánt tiszta szándékában fogja találni ama' vigasztalást, mellyben e' jelen bánatos körülmények között, midőn legjobb királyi testvérét gyászolja, annyira szükölködik, 's mellyet egyébben fölsemis találhatna. A' KK. és RR. ezután az új fölírás javaslatát 's a' fő RRhez küldendő üzenetet elfogadák. A' fő RR. ezen hozzájuk küldött fölírást nyomban tanácskozás alá vevék 's a' dolog érdemében minden szó nélkül megegyezvén, a' stylus iránt némelley módosításokat hoztak javaslatba, azokat üzenetbe foglalák 's más nap martz. 18ikán a' RRhez átküldötték. Ezek a' tárgyat szokott módon előbb kerületi vitatásra rendelék.

Boldogult ő cs. kir. fősége még febr. 31kán költ legfensőbb határozata szerint aradi görög n. egy. püspökké, ugyan az aradi görög n. egy.

papiiskola tanítóját Rác Gerazimot méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Főhg. Ferdinand ő k. magassága mint a' cs. kir. főség teljes hatalmu kir. biztosa következő főispáni és fő királybírói helytartókat nevezett ki: Belső-Szolnok vmegyében cs. kamarás ifj. gróf Bethlen Pált; Doboka vmegyében azon vmegye főbiráját Máriaffy Antalt; Torda vmegyében báró Jósika Lajost; Közép-Szolnok vmegyében cs. kamarás id. báró Wesselényi Farkast; Kraszna vmegyében Kálai Kristófot; és Maros-székben Gál Józsefet. Erd. Hir.

F. martz. 12kén Zemplény RRdei az országgyűlési követségről ön szántából leköszönt Dókus László első alispán ur helyébe Lónya Gábor táblabíró urat választák megyei képviselőjökké. —

Budán martz. 22kén inlázban költözött jobb életre a' mm. m. k. Helytartó-Tanács' érdemes számvevője néhai Papp Imre ur életének 76dik évében, kinek elhunytán nemcsak elmaradtott özvegye 's hat élő gyermeke, hanem minden tisztársai is, kiknek szeretetüket, 's tiszteletüket teljes mértékben vala birni szerencsés, mélyen bánkodnak; de fájlalják más minden sorsú 's rangú ismerősei is, kit valódi magyar jó szívüségéért, - szelid nyájasságaért 's egyéb magányos életi és társalkodási számos erényeiért, méltóképen becsültek vala. — Áldásban pihenjenek hamvai!

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁGI JELENTÉSEK: A' társaságnak 1833ban kihirdetett törvénytudományi ezen kérdésére: *Tette a' magyar nemzet honalkotmányában az időkhöz, és körülményekhez alkalmazott változtatásokat, 's ha tett, mellyek azoknak fővonatai?* az e' folyó martzius 19kéig mint határnapig érkezett versenyfeleletek a' társaság heti ülésének, következő jelmondataikkal adattak be:

- 1) *Justitia regnorum fundamentum.*
- 2) *Speak of me as Iam. Shakespeare Othello V.*
- 3) *Használhatsz, ha akarsz, de tanuld ismerni hazádat.*
- 4) *Isten és az ő igazsága szerint.*
- 5) *Et refellere sine pertinacia, et refelli sine iracundia, parati sumus. Cicero quaest. acad. L. 2.*
- 6) — — — *non est mora libera nobis, Poscimur! et fulget tenebris aurora fugatis.*
- 7) *Humanae leges eatenus valent solum, quatenus non discrepant a divinis, — ideo leges humanae emanare debent e lege divina; lex ergo contra legem divinam, nec populi assensu, nec consuetudine diuturna est valida. Verbóczy előbeszéd.*

II. A természettudományi 1833béli kérdésre pedig, mely ez volt: *mi a Magyarország némelly vidékein előforduló pokolvárnak természete, mellyek okai, ovó és gyógyító-módjai?* ezen jelmondatuak érkeztek hasonlóképen martzius 19dikén eltölt határnapig 's adtak is be:

1). Jobb az egészséges és derék erejű szegény, hogy sem az erőtlen és gonoszszággal megostoroztatott gazdag. *Sirákönyvének* 30dik r. 14dik v.

2). *Θαυμάζειν με θεὸν κἀζήνοισιν:*
Τὴ δε τον βιον πλανομαι?

3) ----- fungar vice cotis acutum

Reddere quae ferrum valet exsors ipsa secandi. *Horat.*

4). Nemzeti művelődés.

5). Cyniphias inter pestes tibi palma nocendi est Annaei Lucan. *Pharsal. L. IX.*

6). Multa enim in modo rei, et circumstantiis ejus nova sunt, quae in *genere* ipso nova non sunt: qui autem ad observandum adjiciet animum, ei etiam in rebus, quae vulgares videntur, multa observatu digna occurrent. *Baco. de augment. scient. L. IV.*

7). Senkinek sincs méltóságán alul, igazságosnak lenni.

8). Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter.
9. Ne szóval, hanem tettel.

10) Bocsássatok meg, hogy én is a világon vagyok!

11). Kiki annyit tegyen hazája javára, mennyit köréhez képest tehet.

Jött ezeken kívül még egy értekezés illy czímmel: „De carbunculo, azaz a pokolvarrul“ de mivel szerzője mind a kéziratban, mind a titoknokhoz irt leveleiben magát megnevezte, munkája a pályairatok sorában föl nem vétethetett.

'S mindenik osztálybeli felelet jelmondatos levélkéje töretlenül külön tétetvén borítékban a társaság és Schedius Lajos kir. tan. és tisz. tag mint előlülői helyettes pecsétével a levéltárba, a kéziratok, három három illető osztálybeli rendes tagnak, bírálat végett általadásra rendeltettek. — Kinek ítélthetik mindenik osztálynak 100 aranyat tevő jutalma, azt a 6dik nagy gyűlés jelentése fogja ezen évben hírre tenni. Pesten, a heti ülésből, martzius 20án 1835.

Döbrentei Gábor titoknok.

Azon érzékeny veszteségből származott országos gyász miatt, melyet hazánk 's az egész birodalom néhai I. Ferencz fejedelmünk elhunytával szenvedett, a pesti jóltevő asszonyegyesület javára szánt 's e f. h. 5 's Sikára hirdett carousselnek (lovagjátéknak) is a jövő június elejeig kelle halasztatnia, midőn az kétségtelesen meg fog tartatni 's az illető napok iránt annak idején előre jelentés tétetni. A már váltott belepti-jegyek akkorra is megtartják teljes becsöket 's használtathatóságukat.

A U S Z T R I A.

TISZTVÁLTOZÁSOK a' cs. kir. hadseregnél: Ő cs. kir. fősége Ertmann István altábornagyot, az eddig gr. Kinsky nevet viselt 16. sz. soredred tulajdonosává; — b. Csorich Ferencz altábornagyot a' Ferdin. d' Este 32. sz. soredred másod tulajdonosává; továbbá b. Moll János őrnagyot és cs. kamarást, valamint kapitány b.

Lederer Augusztot cs. kir. szárnysegédivé, ez utóbbit egyszersmind őrnaggyá méltóztatott kinevezni. Reszner József nyug. altábornagy várparancsnokká rendeltetett Aradra. Ezredesekké lettek következő alezredesek: Sontag Ferencz a' bombázó-test parancsnoka; báró Lenk Jakab a' 2dik patt. ezredtől az 1sónél; Legedics Ignác a' Coburg-huszároknál; gr. Karaczay Fedor az 5. sz. drag. ezredtől mint cattaroi várparancsnok. Alezredesekké köv. őrnagyok: Pongrácz János a' Coburg-huszároknál; Podivinsky Ignác a' székely-huszároknál; Csepely Dániel a' Württemberg-huszároknál; Calzada Károly, Hessen-Homburg 19 sz. soredredtől Sándor cs. 2. sz. soredredhez; Maurer József a' főszállásmesterikartól Ertmann 16 sz. soredredhez; Walper Mátyás a' bombázó-testtől a' 2. sz. patt. ezredhez; Brzezina Ferencz az ingenieur-testnél; Skribanek József a' főszállásmesteri karnál, és Rampel József mint a' 3ik őrségi zászlóalj parancsnoka. Őrnagyokká lettek köv. gyalog és lovag-kapitányok: Vanderstäts József, 9 sz. Bentheim-soredrednél; Mastrovich Miklós, Hessen-Homburg 19 sz. soredrednél; Conradi Frigyes, b. Fleischer 35 sz. soredrednél; Hesse Károly a' 4 sz. vasas ezrednél; Sturm József a' Coburg-huszároknál; Bakay Imre a' székely-huszároknál; Dubravay Tamás a' Württemberg-huszároknál; Keönczöl Pál a' Nádor-huszároknál; Stiber János a' badeni nhg. 59 sz. soredrednél mint professor a' bécsújhelyi katonai akademiában; Lusan János, d. Miguel 39 sz. soredredtől Hessen-Homburg 19 sz. soredredhez; Habermann Henrik a' főszállásmesterikartól Hoch- és Deutschmeister 4 sz. soredredhez; gr. Ugarte Kelemen a' 4 sz. császári dzsidasoktól, a' 2 sz. Schwarzenberg dzsidas ezredhez, mint egyszersmind szolgálatbeli kamarás Lajos főhgnél; Krimm Antal az 1 patt. ezredtől a' 3ikhoz, és Czerny Vincze a' 4iktől a' 2ikhoz; Goro Lajos és Psalidi János az ingenieur-testnél; Hermann Antal és Philipovich Miklós a' főszállásmesteri karnál; végre Terzaghi Tamás, b. Wimpffen 13 sz. soredredtől mint helyőrnagy Velenczében. Eberan Sándor Bentheim-soredredi őrnagy, parancsnoka lett Eiberg-gránátos-zászlóaljnak. Nyugalmaztatott: alezredes Richter Ferencz, gr. Hohenegg 20 sz. soredredtől ezredes czímmel; Eiberg Ferencz, gr. Mazzuchelli 10 sz. soredredtől; — őrnagy báró Legisfeld Károly, Hoch- és Deutschmeister soredredtől; Zamboni József, Rainer főhgn. 11 sz. soredredtől; Nagant Ferencz a' 4 sz. vasas ezredtől; és Gild Zsigmond a' Nádor-huszároktól; — kapitány Leser Mátyás és Kramer József a' cseh őrségi pattantyú-kerületől őrnagyi czímmel és nyugpénzzel; Stanojewich Simon a' 2ik oláh határon ezredtől díjtoldalékkal; és Wilfling Károly, b. Fleischer 35 sz. soredredtől őrnagyi czímmel. Machio Ferencz nyug. alezredes, ezredesi czímet nyert, és Regelsberg József nyug. őrnagy alezredesit és díjtoldalékot.

ANGLIA.

Az alsóházban martz. 3án kérdé Campbell az attorney generalt: szándéka e a' kormány-nak lépéseket tenni helybeli törvényszékek föllállítására iránt? Az attorney general azt felelé: nem sokára javaslatot terjesztend elő a' törvényszolgálat megkönnyíttetésére, melly a' nép

ohajtás
(Broug
a' helyl
általa
vénysz
4ki üle
biztoss
pártfog
's kérd
sítást a
toknok
egyház
van sa
midőn
szandé
séről a
összes
nak öz
jánlott
hogy a
dott, 'n
ni, me
Angliá
és Sar
lice ur
e' tárg
hogy a
vállalá
lamive
34,000
tendőn
nyilatk
4én he
ról Irl
nistere
urt. i. a
tól: ig
világos
részeik
Goulbu
fölrási
semmi
lyan,
szerke
fogado
rásoka
ollyan
's nem
hogy
Goulbu
bályt
ha tisz
ték az
ta nélk
azok
mü-eg

ohajtási és szükségeinek bizonyosan megfelel. (Brougham lord a' mult évben hasztalan törekedett a' helybeli törvényszékek fölállítatásán, mellyek által a' késlető 's költséges költözö v. járó törvényszékeket ohajtá megszoríttatni). A' martz. 4ki ülésben Baines ur előhozá, hogy 1832ben biztosság neveztetett ki, melly az angol egyházi pártfogás és jövedelmek állapotját nyomozza ki, 's kérdé: mikor fog e' biztosság valahára tudósítást adni munkájiról? Goulburn ur a' belügytitoknak azt felelé, hogy az átnézési jegyzék az egyház minden méltóságai jövedelmiről épen most van sajtó alatt. Beauclerk őrnagy jelenté, hogy midőn a' zendülési törvény előjövend, indítványt szándéka tenni a' testi büntetések megszüntetéséről a' seregnél; Robinson azt kérdé: mennyi összeség folyt a' statuspénztárba a' belga királynak özvegy voltakor a' parliament által megajánlott 50,000 font sterling nyugpénzből, mint-hogy arról, míg Belgium királya marad, lemondott, 's csak azon költségeket kívánta megadatni, mellyek jószágai főtartására szükségesek Angliában, meg azon nyugpénzekre, mellyeket ő és Sarolta hgasszony kitűztek. Stanley lord Ellice urral a' volt hadititkokokkal Leopold király e' tárgyban meghatalmazotti azt nyilváníták, hogy $\frac{3}{4}$ évtől fogva, mióta ők ez ügy vitéletét föl vállalák, a' statuspénztárba folyt mennyiség valamivel többre ment 27,000 f. stgnél; az idén 34,000 f. st. lesz 's egy vagy két év mulva esztendőnként mintegy 40,000 font 's Robinson e' nyilatkozással megelégt. — Az alsóházban martz. 4én heves vita támadt az orangista társaságokról Irlandban, mi a' martz. 6ki ülésben a' ministerek ellen intézett határozásra vezetett. Finn ur t. i. azt kérdé Goulburntól a' belügytitoknokától: igaz e, hogy olly emberektől, kik magokat világosan orangistáknak nevezik, Irland külön részeiből fölírások nyujtattak által ő fölségének? Goulburn azt nyilvánítá, hogy minden beadott fölírásnál megtartott az eddigi szokás, azaz semmi fölírás nem utasították vissza, csupán olyan, melly tisztelet-elleni kifejezésekkel vala szerkesztve. Ronayne azonban ohajtá tudni: nem fogadott é el az igen tisztos ur (Goulburn) fölírásokat orangista egyesületektől, mellyek mint olyanok (azaz orangisták) irták alá magukat? 's nem adott é ezen egyesületeknek olly választ, hogy fölírásaikat ő fölsége kegyesen fogadá? Goulburn: „Én az elődim alatt divatozott szabályt követem, mellynél fogva minden fölírás, ha tisztelő kifejezésekben vala írva, elfogadták az abban kimondott politikai elvek vizsgálata nélkül, akár orangista társaságoktól adattak azok (tetszés az oppositio részén) akár kézmű-egyesületektől (tetszés a' ministeri padokon)

mind a' kétféle fölírásokra adott ő fölsége neki jónak látszó választ; de e' válaszok nem úgy adattak nekik, mint hasonló egyesületek tagjainak.“ Stanley ur (nem a' lord): Szokás e, olly társaságoknak vagy testületeknek, mellyeket törvényteleneknek kell tekinteni, tisztelkedő választ adni? Goulburn: „Minden illyes alkalomkor megtartott a' szokás. A' választ szó szerint nem ismételhethem.“ Morpeth lord: „Emlékeztetem a' házat, hogy Wellington hg 1831ben fölírást elfogadni vonakodott egy kézmű-egyesülettől.“ Stanley ur: kész e az igen tisztos statutitoknak ur az irlandi orangista társaságot törvénytelennek nyilvánítani? 'S ha igen, helyes e, hogy közlési organumul használtatja magát a' korona és illy nemü testület közt? Goulburn késett 's tétovázott egy ideig a' válasszal, mi az oppositio-részt vigságra deríté. Végre fölkel Goulburn 's azt mondja: hogy ő nem nyilatkozhatik valamely társaság törvénytelen létéről, 's általjában bővebben nem nyilatkozhatik. A' válaszok pedig nem foglalják a' társaságok elismertetését magukban. Stanley ur: „Nem szokás e, hogy a' törvénytelen társaságoktól nyujtott fölírásokra adott válaszban e' szok: „Ő fölsége kegyelmesen méltóztatott.“ nem szoktak kitétni? Peel ur azt nyilvánítja, hogy e' kifejezés csak formáság. Stanley ur: Valamely testületi fölírásnak elfogadtatása által ezen testület törvényessége is elismertetik e? Peel: „a' társaság törvénytelen lehet, de az még sem gátolhatja tagjait, kérelem utján ő fölségéhez járulni.“ Shiel: Nincs a' belügyek titoknokának ellenvetése, ha azon válaszok másolatját kívánom mellyeket Wellington hg a' politikai unióknak 's azokat mellyeket az orangistáknak adott? Majd ki fog sülni: valljon a' hg válasza a' fölírás tartalmára van é alapítva? Mennyire emlékezem az első esetben (t. i. a' pol. unióknál) a' válaszban nem a' tartalom, hanem az azt beküldő egyesület ellen van téve ellenvetés: hogy tudillik a' politikai unio titkos, nem törvényesen elismért társaság. Egyébiránt azt hiszem, hogy az orangista társaságok is titkosak.“ Goulburn: Az orangista társaságoknak adott válaszok előterjesztését nem ellenzi.“ Shiel: „Hát Wellington hg. választát?“ Goulburn mellözve felelt. Shiel: „Úgy hát indítványt teszek.“ O' Connell erre igen hevesen kikelt az orangista egyesületek ellen, 's nyilvánítja, hogy azok titkosak, titkos esküjök van; 's a' szentírásból következő vers is előfordul abban: „ázzék lábad ellenséged véreben, 's az ebek nyelve legyen abban vörössé.“ Shiel martz. 9én csakugyan megtevé az indítványt, melly heves vita után el is fogadtatott.

A' felsőház válaszföliási vitájából követke-

ző vázlatban adjuk Brougham lord beszédét, melyel a' ministeriumot 's a' mostani lordkancellárt megtámadá. Kikelt különösen azon okoskodás ellen, mellynél fogva Wellington hg. a' volt ministerium fölösztatását azon okból állítá szükségesnek, mert Althorp lord atyja halála után a' felsőházba ment által. "Ebből, ugymond Brougham azt lehetne következtetni, mintha a' volt ministerek hivatalaikban nem azért állottak volna, mert hiven szolgálták a' koronát 's rendszabályaik helyesek valának, hanem mintha hivataljok tartása a' 78 éves Spencer gróf életétől függött volna (kaczaj). Valóban azt látszik a' ns hg. mondani akarni: „mihelyt Spencer gr. meghalt, a' ministeriumot föl kelle oszlatni.“ A' ns hg. ezúttal Grey lord tekintetére hivatkozik, ki maga állítá, hogy Althorp neki jobb keze az alsóházban. Igy szokták némelyek céljaikra a' szentírást is idézni, 's a' szavak nem igen akarnak illeni, míg elnem csavarják azokat. Különös! Grey gr. szavai most a' ns. hgnek 's hiveinek decuset tutamen (ék és védszer). De mihelyt a' ns. gróf más beszédbeli kifejezésére emlékeztetem, bálványuk képét darabokra törendik a' toryk 's becsoszlopáról letaszítandják. Én nem mertem volna e' tekintetre hivatkozni, nehogy a' barátság részrehajlásáról vádoltathassam. De mivel a' ns. hg. jó példát adott, meg fogja engedni, ha én is fölhozom ns barátom egyik kifejezését, melyet mult septemberben tőle mintegy 3000 ember hallott 's tetszéssel fogadott. „Ezen toryk, monda Grey gr., kik most nevéket szégyenlik 's újabb conservativ czimök alá bujnak, azt hiszik e, hogy még egyszer kezökre keríthetik az ország kormányát? Am próbálják! A' szemközt ülő ns lordok mozgásaikból azt látom, hajlandók hinni, hogy Grey lord e' kifejezéssel komoly szándékú kivánta nekik azt tanácsolni, vennék által az igazgatást? (kaczaj). De bezzeg ns barátom még azt is hozzá tette: „Ök, e' toryk, a' kormányt átvenni! Am próbálják, de majd meglátják, mit fog erre az ország, mit az alsóház mondani.“ 'S ezután előhozá a' ns gróf ekait, mellyeknél fogva ezen történetet általjában reménytelen-lehetetlen- 's nevetségesnek tartá. Althorp lord kilépte a' kabinetre nézve nagy veszteség volt ugyan, 's mi e' szomorú esetet sokkal előbb, mint sem a' közönség Spencer lord hatalmas betegségét megtudá, fontolatra vetük, 's készek voltunk ns barátom segélye nélkül is tovább folytatni a' kormányozást. Az sem igaz, hogy ns. barátom, ki akkor a' kormány feje volt, (Melbourne lord) ő fölségének legkisebb kétséget mutatott az iránt, hogy nem lesz képes magát a' hivatalban megtartani, ha ő fölsége benne akarná meghagyni. A' királynak a' korona fő tisztviselőit választó hatalom nem saját

czélaira van adva, mert a' király nem valami párt, melly nyer vagy vesz. Az ő hatalmai csak rá bizott zálog, 's azok alkalmazása kötelességinek legfőbb teljesítése. Az alkotmány nem azt kívánja, hogy a' király e' vagy ama' beszédek szerint cselekedjék, 's ha talán valaki azt kiáltaná: „Istenért! mentsetek meg e' ministerektől!“ vagy egy másik: „Én e' lordot, v. ama' gróft nem szenvedhetem!“ ez nem volna igazi előjoga a' koronának. Nem történt tehát alkotmányszerűleg, hogy a' korona nyomos ok nélkül bocsátott el ministeriumot, 's nevezett ki másikat. Én csak két esetet tudok, hol hasonló lépés történt olly időben, midőn a' parlament együtt nem volt: 1) midőn Granville lord III dik Györggyel a' kormányág iránt czivakodott; 2) Chatam lord igazgatása után. Fölszólítom a' házat: mondja meg, ha a' Stuartok és Tudorok idejétől fogva történt e, hogy ok nélkül tétettek le ministerek? Fox betegségét említem, mellyre halála meg is esett; 's még sem történt változás a' következett martziusig. Ezúttal pedig, ok nélkül elküldik a' ministereket, — hallatlan eset! — a' parlament távollétében, fölösztatják magát a' parlamentet is, 's az új trónbeszédben azt mondják: az ország négy év óta csöndes 's teljes békében van; a' volt ministerium egyik rendszabályát sem kelle másítani, 's valamennyi általa előkészített törvény ollyan, hogy a' megkezdett ösvényen szándék tovább haladni. Itt, úgy látom, a' ministerek a' legvastagabb következetlenségbe buknak. Elűzik a' volt ministereket azon ürügy alatt, hogy, miután Althorp lord nagyrabecsült szolgálatit elveszték, azok az alsóház bizodalját többé nem bírják; azután pedig fölösztatják a' parlamentet, mert az alsóház a' volt ministereket fogta volna követni. (halljuk) Melbourne igazgatása tehát összeűzatik, mert nem igen bír az alsóház bizodalját, az alsóház továbbá fölösztatik, mert amaz igazgatásba sok bizodalmat vala helyzendő. Am burkolják mind ezt bármi szép szókkal gőzbe, ködbe! még is igaz marad. (halljuk!). A' parlament első szavazása, ha föl nem oszlatott volna, nyilván meg fogta volna mutatni, hogy a' ministerek még mindig birták az alsóház bizodalját. Választás által reménylették tehát a' községek bizodalját megnyerni. 'S még most is azt hiszi a' ns hg. hogy nem hibázott. Igen, ha ez utóbbi napok történetei az emberek emlékezetéből elenyészhetnének, ha a' kormány jelöltje választott volna meg speakerré, akkor a' herczeg merész számolása talán beteljesült volna. De a' mi megtörtént, azt nem felejthetni többé el. 1688 óta nincs példa, hogy a' ministerium az új parlament első napján leszavaztatott volna, 's még mi több, olly parlamentben, melly azért hivatott össze, hogy a' nép érzelmei ismér-

fessene
napján
fölszla
ben ny
egytle
kivánja
mény u
De mos
okaikis
szani,
lettek.
ják, hi
kat ak
jó refe
mióta?
történt
gyelmé
a' törve
meikbe
néhány
rának
dítőnel
egyház
szivet
tént e'
alatt ös
lettek
gyott e
rődött
több je
philoso
paszta
vigyáz
seiben
telen
tükön
sitástó
veténe
rölték
sőbb k
mint a
ra ve
hogy i
gyene
szetbe
kus se
rábbi
lig va
ról. A
gei ve
nagyv
fogva
kérdé
megh
Wind
kozás

tessenek meg. Igen is a' mostani parlament első napján, ugyanazon helyen, honnan a' parlament fölösztatása eredt, a' nemzet véleménye többségben nyilatkozott a' ministerek ellen. Ezen eset egyetlen 's példátlan történetünkben. 'S illy alapra kívánja igazgatását a' ns hg. építeni? Illy előzmény után számol még a' községek bizodalma? De most jut eszembe, a' ministereknek még más okaik is vannak sükerre számolni. Ők, ugy akar látszani, most egyszerre mind elszánt reformerekké lettek. A' toryk most extoryk, 's minthogy azt mondják, higye az ember nekik. „Ha reformszabályokat akartok, támogassatok minket, mi színtolly jó reformerek vagyunk mint ti.“ Ah! 's ugyan mióta? A' választás óta, vagy talán a' speakerre történt szavazás óta? Mióta reformerek ő kegyelmök a' tized dolgában, a' testületek ügyében, a' törvényszolgáltatásban, 's a' dissenterek sérelmeikben? olly tárgyak ezek mind, mellyekről csak néhány hónap előtt egy kukkot v. mukkot sem akarának hallani, 's ha valaki azokat sürgeté, zendítőnek nevezék 's vádolák, hogy lerontja az egyházat, hogy örült kaponyát hord vállain 's áruló szívet keblében. (halljuk! halljuk!) 'S mikor történt e' csudás változás? Kevésb idő mint 24 óra alatt őszinte reformerek és becsületes destructivek lettek ugy annyira, hogy idejük sem volt a' fölhangyott elvekért gyászolni, könnyekre olvadni, 's törődött sziveik fölött sohajtozni. Legjegyzésre méltóbb jegyzés, millyent valaha mint statusférfinak philosoph és világi embernek volt alkalmam tapasztalni. Sokáig és sokat éltem a' világon; megvigyáztam a' jót 's' rosztat okaiban és következeiseiben; de tapasztalásom óvogat hennem a' hirtelen megtérésnek. Hogy férfiak, kik egész életükön által a' status-intézkvényekben minden másitástól irtóztak, minden javítást, mint újítást megvetének, a' reformot (javítást) fölforgatással cserélték föl, egyházi 's világi intézkvényink legszélsőbb külrészeit is érintetlenül akarák megtartani, mint a' reform legkeserűbb ellenségei minden arra vezető rendszabályt sok év óta ellenzetek, hogy illy férfiak egy éjen által reformerekké legyenek, olly tünemény volna az emberi természetben, mellyet semmi philosoph, semmi politikus sem fog józanon lehetségesnek tartani. Már korábbi megváltozásuk is elég gyanus vala, 's a' lig vagy épen nem tudom, mit mondjak a' másodiktól. A' mostani ministerek valaha keserű ellenségei voltak a' katolikus kérdésnek, 's nem senki nagyobb mint elődöm, 's most a' hadiszerecsénél fogva utódom. Akkor a' kormány közel volt e' kérdés miatt az elbocsáttatáshoz. Minthogy a' megholt Huskisson ur 's én tudtuk, mi történik Windsorban, tüstént megegyeztünk azon nyilatkozásra az alsóházban: mi azon föltét alatt, hogy

szempontinkat a' katolikus emancipatio iránt megmásítsuk, semmi esetre sem fognánk hivaltalt elvállalni. Ez akadályozá meg a' ministerium elbocsáttatását, 's a' katolikusok emancipatioja meg is lett. (halljuk! halljuk!) De akkor rútul el hagyám magamat vakittatni. Azt hittem, hogy a' ministerek meggyőződésből az emancipatio szükségéről, szavaztak mellette; de úgy találtam később, ezt csak azért tettek, hogy hivatalaikat megtarthassák. Az érzelemmásítás hasznokra volt, de azt hittem, hogy férfiak illy játékot ártalom nélkül az országra nézve másodsor nem játszhatnak. A' ministerek illó próbaidőt kívánnak; nem volt é egész életük folyvásti próba 's e' próba nem vezetett é meggyőződésre? Mit tettek a' ministerek, hogy megtérteknek mutatkozzanak? Azt ígérték, uj embert fognak felölteni, 's minden lehetséges egyházi és világi reformot támogatni. 'S ki hinné, hogy legelső cselekvésök is a' reformált parlament fölösztatása volt, hogy az által a' reformereket, kikkel már úgy is közösnek szinlették dolgukat, nyakukról elparancsolják? — 'S nincs e országserete tudva, hogy a' mostani kormány az utóbbi választásokon mindenütt az antireformereket támogató, 's még azzal dicsekszik, hogy soraiba 95 uj tagot nyert? Ez é reformi érzelmök próbája? (tetszés az oppositio részén.)“ Ezután Brougham l. azonhirre tért, mellynél fogvást a' ministerek veszteségi esetben fölösztatni szándékoznak a' parlamentet, 's azt állitá, hogy ha ezt mérészenék, az alkotmány és trón megtámadtatása vétkesivé tennék magukat. „Azonban, folytatá a' lord, én semmi fölösztatástól nem tartok; de bizonyos vagyok e benne, hogy a' ministerek maga a' reformbill ellen nem szándékoznak e valamit tenni? Ha azon kifejezésekre emlékezem, mellyekben a' mostani kormány tagjai a' reformbillről szólának; ha jóslataikra emlékezem a' következeisek iránt, mellyek a' reformbillből fogvástat fogynak; ha rá emlékezem, mikép mondogaták, hogy az alsóházat demagógokkal fogja megtölteni, a' tulajdönt földulni, 's a' koronát a' király fejéről lerántani; ha minderre visszaemlékezem, 's még többekre, miket a' mostani ministerium a' reformbill kikerülhetlen következeisei gyanánt előre jelentett, eszelősségeknak lehet é aggodalmimat nevezni, ha olly kisértésektől tartok, mellyek a' reformbillt legalább részben megsemmítik? A' ministerek, ha akkori nézeteik, mellyekről azt állitják, hogy azokat nem másították meg, csak félig őszinték voltak is, következőség, becsület és lélekisméret által valóban kötelesek megtámadni a' reformbillt. Hasonlati esetet hozok föl. Tegyük valamelly rendszabály általment a' parlamenten, melly minden

elveimmel ellenkezésben volna, mellyekhez egész életemben ragaszkodtam, 's e' rendszabály még főállana, midőn én a' kabinetbe lépnek, kérdem: nem érzének e kötelezést, megtámadni e' rendszabályt, ha én azt igaztalannak ismerném elvében, 's ártalmasnak az ország intézvényeire nézve? Becsület és lélekisméretnél fogva kötelesek érzésem akkor magamat oda törekedni, hogy törültsék az el. Szintugy, tegyük föl, ha Angliában nagy zaj támadna a' barnák felszabadítására ellen, zendüléssel, gyilkolással, agyonveréssel, 's czukor-kimaradással fenyegetőznének az angol vásárról 's azt kívánnák ezen láрма következésében, törleszteni e' rendszabályt el, — én, az emancipatio elszánt barátja, az eltörlés mellett fognék e szavazni? Bizonytal nem. Nem csak ellenvetéseket nem fognék ellene tenni, hanem ellen is szegülnék annak. Szintazon elveknél fogva kell a' mostani ministereknek a' reformbillnek legalább részletes eltörlesztését javasolni és, — ám bizzék benne az ország, — meg is fogják azt tenni, mihelyt conservativ többséget nyernek az alsóházban. (Halljuk! halljuk! az oppositio részről.) Az igen tisztos baronet (Peel) nyilvánítása szerint a' reformbill már most része az országos alkotmánynak. Igaz; de az igen tisztos baronet az elporlott várhelyeket (borough) is az alkotmány részeinek nézte. A' reformbill eltörlesztése ürügyeül majd azt mondanák a' ministerek: „Jól van, de nagy a' visszahatás, 's nekünk ama' rendszabályt el kell törölnünk.“ Ez lenne annak következése, hogy ma illy véleményekhez, holnap másfélékhez szítanának, mellyeket úgy tehetni félre, 's úgy cserélhetni föl, mint a' köpönyeget. (kaczaj 's tetszés az oppositio padjain). Azért ne engedje magát az ország a' toryk, vagy mások reform-ígéretei által elámíttatni; hanem bizalommal seregeljen a' nép azok körül össze, kik elveikhez hívek maradtak, 's a' nép ügyét soha nem árulták el. Millyen lehet ezen küzdés kimenete, azt én előre meg nem mondhatom; de arról erkölcsileg meg vagyok győződve, hogy ha megkísértenék erőszakkal ijesztgetni az angol népet 's ellankasztani ismételt parlament-fölöszlátásokkal; ha mondom a' ministerek megkísértenék, miután szándékosan 's ünnepélyesen a' nép érzelmére hivatkoztanak, félretenni ezen érzelmet; ha megkísértenék, a' népi képviselők által kifejezett néperzelem ellenére 's daczára folytatni a' kormányt: akkor mondom, jaj azoknak, akárkik legyenek! kik az országot községek megegyezése nélkül merészlenék kormányozni, 's egyik házat a' másikkal ellenzésbe hozni. Akkor a' legrosszabb fajú despotismus uralkodnék rajtunk, 's átokkal terhelt. 's minden tisztelettől megfosztott arisztokratia. (Öst. Beob.) A' mostani ministerek ha

nem daczolni is, de úgy hiszem, félre akarják tenni a' nyilvános véleményét. Ők bizonyosak a' többségről a' felsőházban, 's azért tekintet nélkül akarnak bánni az alsóházzal. Reményem e' határozásban meg nem átkalkodnak; de ha úgy, akkor nem akarom megmondani, mik lesznek következései. — Lyndhurst a' mostani lordkancellár különösen azt tagadá, hogy ő nézetét a' katolikus emancipatorról azért másította meg, hogy hivatalában maradhasson meg. Azután a' trónbeszédre menvén által, azt ügyekezék megmutatni, hogy az a' mostani ministerek előbbi érzelmei 's nyilatkozásaival teljesen megegyező. „Mikép állíthatni tehát, úgymond a' szónok, Brougham lord felé fordulva, hogy a' trónbeszéd reformokat ajánl, mellyek a' ministerek valamennyi előbbi nyilatkozásával ellenzésben állának?“ Brougham rendre kiáltá a' szónokot, 's bizonyítá: ő soha nem mondotta, hogy a' trónbeszéd reformbeszéd (nagy kaczaj), hanem csak, hogy a' ministerek reformereknek mondják magukat; azonban olly általános határozatlan kifejezésekben készült trónbeszédrel lépnek föl, mellyről senki sem mondhatja, reformbeszéd e vagy sem; (halljuk! halljuk!) Lyndhurst lordkancellár előadása után még néhány szóváltás történt a' két lordkancellár közt, melly alkalommal Brougham lord ismét kemény kifejezésekkel élt. Nagy kaczajt okozott, midőn a' vita végével a' lordkancellár bocsánatot kért, ha a' vita tüzeben némi heveskedésbe jött volna. Brougham lord pedig hévvel mind e' mellett azt nyilvánította, hogy ő abból a' mit mondott, egy szót sem húzhat vissza, t. i. hogy a' ministerek már a' katolikus kérdésnél minden elveikről lemondottak, csak-hogy helyeiket megtarthassák; 2) hogy az ország nem csalatja meg többé magát. — Rendkívüli alkalommal Londonból érkezett hír martz. 11-ről, Chandos marquis tultory csakugyan megtevé az indítványt a' malátaadó-eltörlés iránt, melly a' ministeriumot nagy zavarba ejthette volna, de az alsóház 350 szózáttal 192 ellen az indítványt félreveté. — Sir Fr. Burdett Westminster választójától a' küldött követséget, melly előterjesztéseket tön neki eddigi viselete miatt a' parlamentben, nem igen kedvezőleg fogadá 's jövődöre kiméltetni kérte magát az eféle szemrehányó látogatásoktól.

Londonban martz. 6án estve Wellington hg visszaléptéről a' hir olly állapotást nyert, hogy minden ember hitte azt. — A' martz. 7iki vita 's végzés az orangista egyesületekről, mint szinte, hogy félhagyott azzal Peel, noha Shiel ur indítványa ellen nyilatkozott, a' ministeriumnak új nehézségekre nyit forrást. A' hir kiléptéről már régen szállong, 's mindenki ahítva várja valósulását. — Shiel ur martz. 6ki indítványa vitájából következőket közlünk: Mind Goulburn mind Peel oda nyilatkoz-

tana
ha a
vége
szent
nek
Conn
tek t
zért
nem
társá
vány
és az
nem
királ
te eg
melly
gét t
soka
mint
említ
nek
merv
hogy
ni's v
lingt
azon
hogy
O' Co
ujat j
sület
nekn
— A
ják a
nák a
hez a
dák
Azon
gyüle
Angl
kinte
nek
de or
az an
a' szí
elrosz
kezd.
követ
dohár
részl
désne
haszn
tik a'
azon
se,va

tanak, hogy midőn minister fölrásokat elfogad, ha azok társaságtól jönek is, nem a' társaság végett történik, hanem azon minden angol előtt szent jog miatt, mellynél fogva minden brittnek szabad kérelmi uton járulni a' királyhoz. O' Connell azonban megmutatá az orangista egyesületek törvénytelenységét, 's hogy ezen egyesületek azért nem üldözöttek, mert a' kormány kötelességét nem teljesíti, 's mert a' kormány e upán ezen társaság tagjai által van körülveve. Az indítvány nem csak orangista egyesületek fölrásai, és az azokra adott válaszok előterjesztésére, hanem a' birminghami politikai unio fölrása, 's a' királynak arra adott nem kegyes válasza úgy szinte egyéb oklevelek előmutatására volt intézve; mellyek az orangista egyesületek törvénytelenységét tanusíták. Shiel azután egész csoport fölrásokat említe, mellyeket az orangista egyesületek mint olyanok nyújtottak be, 's megmutatá, hogy az említett egyesületek már régóta törvényteleneknek vannak az irlandi fő tisztviselők által elismerve. Szemökre veté tovább a' ministereknek, hogy az orangistákkal engedik nyilvánlakomázgatni 's vendégeskedni a' kormány tagjait, holott Wellington hg. ministeriuma alatt azonnal letétettek azon kormánytagok, kik csak gyanuban voltak is, hogy érintetbe jöttek a' katholikai egyesületekkel. O' Connell, miután Shiel indítványa elfogadtatott, ujat jelente martz. 27re, hogy az orangista egyesületek parlamenttörvénynél fogva törvényteleneknek nyilváníttassanak 's törlesztessenek el. — Az Antiquából érkező hírek örvendetesnek írják a' sziget állapotját, különösen dicsérik a' barnák azon készségét, mellyel a' mostani rendszerhez alkalmazkodnak. Úgyszinte kedvesen fogadják a' fiatal barnák oktatására állított iskolákat. Azonban nem fogadá el az antiquai törvényhozó gyűlés azon tervet, mellynél fogva a' kiköltözés Angliából Antiquába köz és országos ügynek tekintessék, 's mint olyan mozdíttassék elő. Nincsenek ugyan ellene, hogy költözzenek oda egyesek, de országos ügygyé nem akarnák azt tenni, nehogy az angol börtönök 's pórság seprejével jöjenek a' szigeti munkások érintésbe, mi természetesen elroszítaná őket.

FRANCZIAORSZÁG.

A' cholera Marseilleben ismét dühöngeni kezd. 68 beteg közt 49 cholerabeteg volt. — A' követház által kinevezett nyomozó biztosság a' dohányi egyedárosság iránt a' párisi lapokban részletes előadatását vétette föl mindazon kérdésnek, mellyek megoldatását szükségesnek 's használatosnak látja. E' kérdések különösen érintik a' dohányművelést, 's a' vele-bánást, úgyszinte azon föltétet, ha szabad lenne annak köz természetese, valamint a' természetes elnyomatása föltétét is; é-

rintik továbbá a' dohánykereskedést 's készítmódját, az utóbbi a' szabadkészítés föltételével, szabad eladással, úgy szinte a' készítmét kizáró szabadékostul (privilége). A' rendkívüli alkalommal érkezett martz. 13ki Moniteur három kir. rendelést közöl előbbi napról, mellyek elsőjében Broglie hg. ministertanácsi elnökké, és külministerré, a' 2dikban Rigny gróf ministerré nevezeték tárcza nélkül; a' 3dik ezt a' hadministerség ideigleni vitelére bizza meg. — Szinte a' Moniteurben ugyanezen napi czikkely jelenti, hogy hirnök indult el Pétervárba Maison marsalhoz a' hadministerségi tárczával öt megkínálandó. — A' követházban martz. 11én csakugyan megtörtént Sade ur előre jelentett közbenszólta. Sade azt nyilvánítá: honnan van az, hogy olly nehéz a' ministeriumot összealkotni? A' statusügyek már két hét óta veszteglenek, 's a' kamara 3 hét óta vár. A' kamara ugyan nem nyúlhat a' korona azon jogához, mellyel ez tisztviselőjít választhatja, de legalább ugy intézhetni azt, hogy a' ház többségében alapuljon az új ministerium. Guizot azzal mentegeté a' ministeriumot, vagy is inkább Lajos-Fülöpöt, hogy a' választást a' kamara közbenjárása csak háboríthatja. „Mi, ugymond, nem adhatunk más fölvilágítást, mint azon ohajtásunkat, hogy a' választás az ország és korona érdekében történjék. Mauguin ur megjegyze, hogy mivel kir. rendelések naponként iratnak alá, van ministerium; 's épen azért mivel van, nem igen siet a' korona ujat alkotni. A' volt ministerek, mint-hogy tudják, hogy mások kerestetnek, lanyhán 's megeresztve viszik a' kormány gyepelőjét, 's minthogy valamennyi megyeispán Parisban mulat, a' status-ügy illy halogatás miatt sokat szenved. Mondjanak csak le a' ministerek komolyan és határozottan! majd kénytelen lesz a' korona magának ministereket választani. — A' nagy vitázat vége a' lett, hogy a' kamara e' kérdés elhalasztatását szavazá. — A' párisi féktörvénszék előtt bizonyos Auguer de St. Sylvain ur pöre forga, ki magát V. Carlos magányos titoknokának nevezi; vétke abból állott, hogy magának és d. Carlosnak Londonban a' fr. követségénél két hamis útlevelet adatott, 's d. Carlos utaztát Franciaországban keresztül Spanyolországba igen igen könnyítette. Védelme pedig abból: hogy a' Londonban (habár a' francia követségénél is, de nem francia földön) elkövetett vétséget francia törvénszerint nem ítéltethni el. A' törvénszék őt vád alul csakugyan föl is menté, de három hónapra ítélte azért, mert Dieppeben az útlevél átcserelekor, tehát már Franciaországban is, hamis névvel írta magát alá. —

SPANYOLORSZÁG.

Gen. Valdes az új hadminister feb. utolsóján

érkezett meg Madritba 's hivatalát azonnal átvevé. A' nép jó reménnyel van felőle 's befolyásánál fogva a' ministeriumtól határozottabb irányt vár, mert jól ismért karakterénél fogva bizton főlteszik róla, hogy némi előleges kikötések 's föltételek nélkül tárczáját el sem fogadta volna. Mint közösen vélik, ő nem sokára Torenoval szövetségbe, aligha egészen új ministeriumot nem alakítand, melly az eddigingadozottnál erősb és népszerűbb legyen. — A' királyné, írja egy levelező, mártz. 10ikére határozta elutazását Madritbul Aranjuezbe, 's bizonyosan nem látjuk őt ősznélhamarébb, mert, e' kora elköltözés hosszú istenveledele. Mig farsang tartott, több nyilvános mulatságban megjelent, meg névszerint azon pompás bálban, mellyet Toreno Afligidos-piaczi nagy palotájában adott. Nehéz lenne leírni e' mulatság fényét, melly majd napkeleti pompával vetélkedett; legszebb volt az mindnyája közt, mellyekre még Madritban emlékeznek. A' nép rosz nyelve e' majd királyi pazar fény miatt új alkalmat talált főnakadni tömérdek gazdagságán egy financia-ministernek, ki 25000 francbul álló fizetése mellett, 50,000 francba kerülő mulatságot adhat. — A' procuradorok febr. 26ki ülésökben félreveték azon 400,000 real költség-javaslatot, mellyet a' kormány a' hangászati conservatorium föntartására kívánt vala; más nap a' ministerium megújította kívánságát 's már csak 300,000et kért, de ez is megtagadták. Az Observador a' kamarának e' határozata fölött tetszését nyilatkoztató, mivel ugymond, mielőtt illy fényűzési intézetekre törekednék, megkivántatik az elkerülhetlen szükségű intézeteket virágzásba hoznunk 's azután ha tetszik illy fülkellemi ágakról gondoskodnunk. Jó, hogy meg nem adta e' költséget a' kamara, mert az valóban inkább gúny lett volna jelen köznyomorúságunkra. Egyébiránt a' conservatorium, ámbár néhány év óta áll fön már, még mindedig legkisebb foganatra sem mutat. — Cadixbul febr. 28kárul jött tudósítás szerint S. Fernandoban az insurgensek egyik feje, ki a' tartományt föllázítani szándékozik, elfogatván, ez által igen messze terjedő carlista összeesküvésnek jöttek nyomára, minek következtében számos nagy tekintetű személy fogatott el, 's köztük Ugarte osztálynok is. A' pártosak terve oda célza, hogy egy expeditio segedelmével, mellyet az ismértes Moreno (ki Angliából is megszökött) generalnak kell vala vezérteni, S. Sebastiant elfoglalják 's a' fellegvárifoglyokkal, kik közt 400 carlista van, egyesülve, d. Carlost kiáltják ki. — A' febr. 21ikeig terjedő lissaboni lapok semmi nevezetést nem közlenek azon jelentésen kívül, hogy a' coimbrai püspök a' ministeriumból ki-

lépett, 's helyette Pereira ur, ki előbb tengerügyi minister volt, vállalá föl a' belügyek hivatalát.

NÉMETORSZÁG.

Freiburgból, mártz. 1ról írják, hogy a' kormány ismét rendszabásokat készül tenni, mellyekkel a' schweizi határszélen minden beütést visszaűzhessen. Ugyan is február végén parancs érkezett a' freiburgi tisztséghez, hogy állomásról állomásra Baselig, 's onnan Constanzig 90 négylovas kocsit tartassék készen, mellyeken bizonyos számú seregosztályt a' lehető legnagyobb gyorsasággal lehessen szükség esetén tovább szállítani. E' hirt a' sváb Merkur közlé. —

Wirth doctor, ki Kaiserslauternben ül fogva, most munkával foglalkozik a' műveltség történetéről, melly ugyanott I. I. Taschernél fog megjelenni. Az első kötet már sajtó alatt van; 's f. évi husvétig bizonyos ki is jövend. E' munka ment minden politikától. Szakadatlan előhaladása a' műveltség és emberiségnek, ez ama' nagy cél, mellyet a' szerző e' munkában szüntelen szem előtt tart, 's azt elérni ügyekszik. Egészen új nézeteket foglal magában, különösen a' természeti tudományok körében, 's a' napjárs törvénye tekintetében; mindenek előtt azon fontos állítást, hogy a' földtest nagy változások (revolutioji) időszakos események, mellyek a' napjárs következtében a' föld nagyobb mozgás-időszakaitól függenek, azért is szabályos időközökben megmegújulnak (visszatérnek) 's innen kiszámíthatók is. — Az amsterdami Handelsblad megjegyzi az angol trónbeszédre: „Ügyünkről e' beszéd kevés említést teszen. Ohajták 's várták: a' király reményét fogja kifejezni, hogy az alkudozások majd ismét fölfognak vétetni; minderről azonban a' trónbeszéd egy szót sem mond. Olly hallgatás ez, mellyből kivehetni, hogy az angol kabinet az alkudozások ismétli fölvételét nem olly igen sürgetve szükségesnek véli, de tovább azt is láthatni, hogy a' belső ügyek fogják még egy ideig az angol kabinet figyelmét főleg elfoglalni.“ —

TÖRÖKORSZÁG.

A' szerviai szélekről mult febr. 22ről jelentik, hogy a' szerb népi gyűlés munkálatai sebesen haladnak; mint mondják Milos hg népének fontos jusokat engedé, 's az azokat magában foglaló irományra mind a' fejdefem, mind az országgyűlés meg is eskütt már. A' fejdelemnek a' képviselők által országos költségül évenként 240,000 forint ajánlatott; hitvesének 100,000, mindegyik fijának 40,000.; testvéreinek 20,000. A' ministerek Serviában felelősek, 's 12 főnyi, holtig tartó tagból álló tanács fog szerkesztetni. Többnyire a' nép és fejdelem egy értelmű van. —